

Bibliotheken in 2019: meer activiteiten, minder fysieke uitleen, meer digitale uitleen

12-11-2020 09:19

de Bibliotheek

In 2019 organiseerden de openbare bibliotheken ruim 220 duizend activiteiten. Activiteiten spelen een steeds grotere rol binnen de praktijk van de bibliotheken. De uitleen van fysieke boeken, de voornaamste klassieke functie van de openbare bibliotheek, laat al jaren een dalende trend zien. Dat blijkt uit onderzoek van het CBS en de KB, nationale bibliotheek.

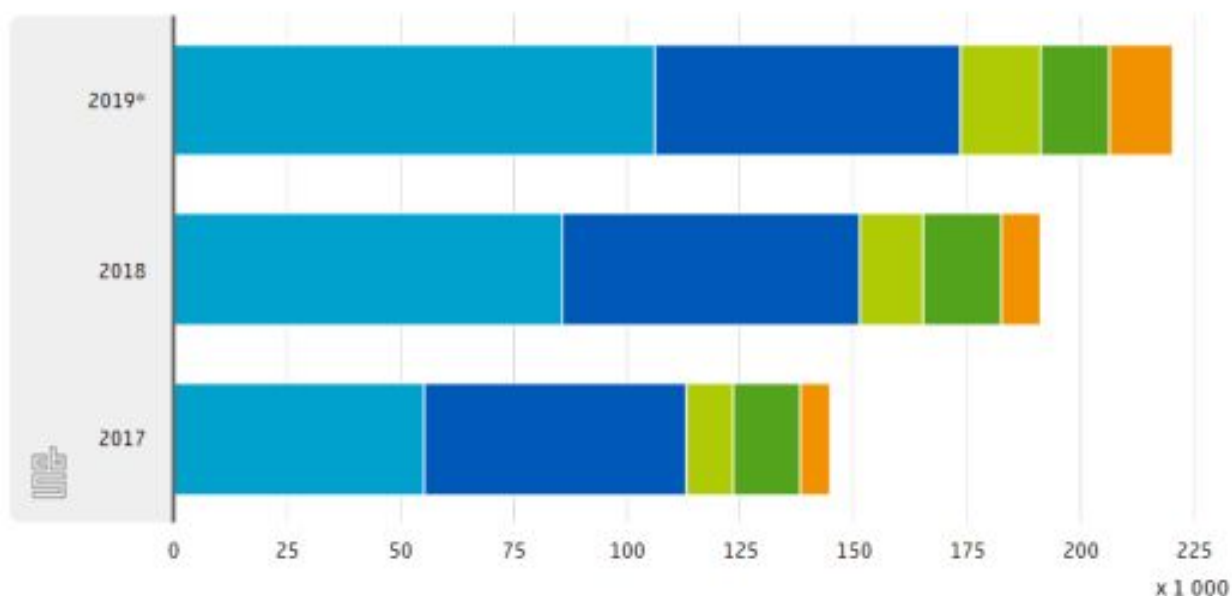
Naast het aanbieden van de fysieke en digitale collectie is het organiseren van activiteiten een steeds belangrijker middel voor de openbare bibliotheken om invulling te geven aan de verschillende maatschappelijke kernfuncties uit de bibliotheekwet. In 2019 organiseerden de bibliotheken 220 duizend activiteiten, 15 procent meer dan een jaar eerder.

Helpt activiteiten in kader van educatie en ontwikkeling

De nadruk lag in 2019 op activiteiten in het kader van de kernfunctie 'educatie en ontwikkeling'; activiteiten op het gebied van mediawijsheid, taalvaardigheid en digitale vaardigheden. Bijna de helft van alle activiteiten (106 duizend) bestond hieruit, gevolgd door 'leesbevordering en kennismaking met literatuur' (68 duizend, 31 procent). Dit zijn bijvoorbeeld voorleesmiddagen voor kinderen, leesclubs, schrijversbezoeken en boekpresentaties.

Onder het thema 'ontmoeting en debat' vallen bijvoorbeeld inloopkoffies, themacafés en georganiseerde debatten. Met iets minder dan 60 procent was de toename van het aantal activiteiten rond dit thema het laatste jaar het grootst, gevolgd door 'kennis en informatie' (+26 procent). Dit zijn bijvoorbeeld spreekuren en bijeenkomsten rondom thema's als gezondheid, werk en sollicitatie, financieel en juridisch.

Activiteiten openbare bibliotheken

- Educatie en ontwikkeling
- Leesbevordering en kennismaking met literatuur
- Kennis en informatie
- Kunst en cultuur
- Ontmoeting en debat

Bron: CBS, KB

*Voorlopige cijfers

Personeelsbestand groeit

De toename van het aantal georganiseerde activiteiten bij bibliotheken is ook terug te zien in de groei van het personeelsbestand. Zowel het aantal betaalde krachten als het aantal vrijwilligers nam toe. Dat aantal is vorig jaar vergeleken met 2018 met respectievelijk 2 en 15 procent gestegen.

Opnieuw meer uitleningen van e-books

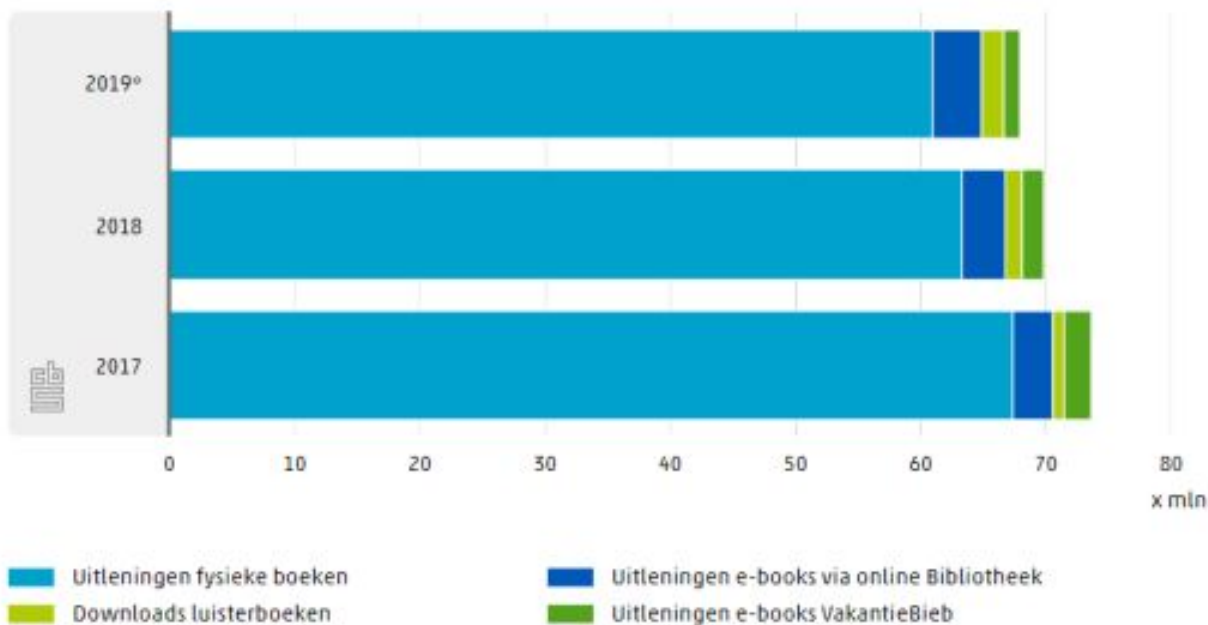
Naast het organiseren van activiteiten wordt ook de uitleen van e-books via de online bibliotheek steeds belangrijker. Het aantal uitgeleende e-books steeg in 2019 met 361 duizend naar 3,9 miljoen, een toename van 10 procent. Inmiddels bestaat 6 procent van het aantal door de openbare bibliotheek uitgeleende boeken uit e-books.

Ook via de VakantieBieb zijn e-books gedownload. In 2019 waren dit er 1,3 miljoen, 430 duizend minder dan in 2018. Deze daling hangt samen met een kleiner aantal gratis beschikbaar gestelde titels.

Net als voorgaande jaren groeide ook het aantal downloads van luisterboeken. Het steeg van 1,3 miljoen downloads in 2018 naar bijna 1,8 miljoen een jaar later, een toename van 33 procent.

De uitleen van fysieke boeken laat al jaren een dalende trend zien. Bibliotheekleden leenden in 2019 2,2 miljoen minder fysieke boeken, een afname van 4 procent vergeleken met een jaar eerder. Desondanks vormen de uitleningen van fysieke boeken nog steeds het overgrote deel van het totale aantal uitleningen.

Uitleningen openbare bibliotheken en digitale bibliotheek

Bron: CBS, KB

*Voorlopige cijfers

Ledental bibliotheken daalt verder, aantal digitale accounts stijgt

Het aantal leden van de bibliotheken in Nederland is in 2019 verder gedaald; het nam in een jaar tijd met bijna 36 duizend leden af naar iets meer dan 3,6 miljoen, een daling van 1 procent. Het aantal volwassenen met een bibliotheeklidmaatschap daalde met 2,4 procent harder dan het aantal jeugdleden (-0,2 procent).

In 2019 waren 7 op de 10 kinderen (bijna 2,3 miljoen) lid van de bibliotheek, tegen 1 op de 10 volwassenen (1,3 miljoen). Verder telden de openbare bibliotheken bijna 2 miljoen digitale accounts, waarvan 588 duizend actieve digitale accounts. Daarvan werden er 222 duizend gebruikt om e-books te lenen (4 procent meer dan een jaar eerder), 218 duizend om gebruik te maken van de VakantieBieb (+2 procent) en 147 duizend om luisterboeken te downloaden (+20 procent).

David Huijzer